

עין משפט נר מצווה

י א ב מ"י פ"ו מ"ה ס"ה
ה"ח
י א ב מ"י פ"ו מ"ה ס"ה
י ב ד טו פ"ה ח"ה ס"ה

רבינו חננאל

היה מורד ובה וכלתה מידתו
בחי העיר מורה לטלטל
בכל העיר כולה, וכלבו
שלא יעבור התחום ברצונו.
העיר שאלה עיבור חצי
העיר ממקום שכלתה מידתו
שם. ואקטין ובי מאחר
שאני חצי העיר
הוא מטלטל בכל העיר
כולה. אלא לאו על ידי
וריקה הוא מטלטל בכל
העיר שם. ולענין הילוך
ברצונו כולו עלמא לא פליגי
שאין לו להלך ברצונו אלא
כמה שנקט שביחא בעבור
יו, והמציא שפשיטא בשבת
הוא שפשיטא ליה להילוך כי
שבת שפשיטא באורי
מחצית, ופליגי בטלטול,
שפשיטא בריה כי השתא,
כיון והשתא מוקפת מחצית
שיר לטלטול בחוך כל
המרחצות כולן. מיהו עד
אלמלא שפשיטא שיש לו
רשות להלך מטלטל כדכרס.
ולא תיחזק אמתא שיש
מקום המרחצות מטלטל על
ידי וריקה, ורב רבנא דאמר
אין מטלטל אלא ברי אמתא
קפבר כל מחציה שעשה.
בשבת לא לא מחציה שיש לו
ואע"פ דחייב בר דקאי
כרב רבנא קייאמא לו כשפשיטא
היה מחציתו, אמר רב רבנא
היה מורד ממקום שנקט
בו שביחא אלמלא אמתא
ובא וכלתה מידתו בחצי
חצו ים לו חצי חצו, ולא
גורין דלמא חצי לטלטל
בכולה חצי. אמר רב נחמן
מורה לי הנה היה מורד
ובא וכלתה מידתו בשפשיטא
חציקה מורה לטלטל בכל
הבית, הוואל ותקרת הבית
חובטתו. כי כיון ששכנס מן
הבית המוקפת מקצתו מצד
מידתו הותר לו לטלטל בכל
הבית. ואע"פ שאם כלתה
מידתו חתח חצי החציקה, יש
לו לטלטל בכלל התחום עד
סופה, כך כן כלתה מידתו
בסוף העיר ונותר בקצה
העיר כלום ונשאר אותו בעל
התחום וישנה לו עד סופה.
דחת היה מורד ובא, ונתתי
לו אלמלא אמתא שפשיטא
מקום מידתו בחצי חציקה.
אמר רב רבנא בריה דרב
נחמן כהנא, דתן הוילכיה
לעיר אחת ותנונה לירי
או לאו כו, מאי לאו רבן
נפילא ור' אלעזר בן עזריה
דאמר מיהלך את כולה
דלא גזרי חציקה דירי וסתר
דאיתן מוקפת מחציתו אמו
דבעיה, ומדחיליה ודבעיה
אטו הילוך לא גזרי, טיטול
נמי אטו הילוך לא גזרי,
ור' יהושע ור' עקיב דאמרי
אין לו אלא ר' אמת
הררינו שפשיטא משהו דגזרי
הילוך דירי, דהוא מוקפת
מחציתו, אטו בקעה דאיתא

מב:

לא ע"י משיכה. כי שקיל מכרזי לגזיל ליכא למיחש שמא ימשך
אחר חפצו אלא כשורק מנואלי לבראי דמרחיק החפץ ממנו
והא דלמך רב הונא אין מטלטלין אלא בארבע היינו כלפי נד (ו) אבראי
לטלטל כי אורחיה או לזרוק דלענין זה נפרעה בתלמוד למקום האסור
לה אכל במשיכה מטלטל בכל מקום
דלענין זה לא נפרעה בתלמוד למקום
האסור לה ובענין זה יש בכל גזוז
(לקמן דף פט.) דאמר ר' לטלטל טפי
מארבע כללים דרבינו לנג אע"ג דכלים
דגג שרי לטלטל בכל הגגין כרבי
שמעון והיו למקום המותר לו:
ובכלתה מדרתו בחצי חצו גרסין.
דחצי העיר שמענין ליה
"וממתי" דכ"ז מעברין (לקמן דף פט.)
וא"ת חצר נמי פשיטא דמתי שנה
ממורה דתנן כ"ז מעברין (שם)
ולמודע שאלמנו ונתנו לו אלפים אמה
שאפי' כלתה מדרתו ממורה דמשמע
דש' לו חצי מערה ואין לומר דהתם
מיייר כלתה מדרתו כסוף המערה
מקלמא כגמלא (שם) סוף העיר
אסתיכא ליה דלא תנן וי"ל דמערה
לא שכיחא נה כלס ושיך למיגור
טפי כחצר ממערה:

[אמר רב הונא היה מורד ובא.

ותחתיו לו לרב הונא סוף מטלטל חצי
מדרתו חצי למקום האסור לו ורש"י פי'
להלך וקשה לו לטלטל לו שפשיטא להלך
ועוד הא שפשיטא לטלטל דנקשה דמקל
אלמלא ולא גזרי דלמא חצי להלכי חוץ
לאלפים וי"ל לענין טלטול לו שפשיטא
נקשה למחר מין דלענין אחריתי שכיח
מחצית כחצר לא שכיח נפקר למקום האסור
לה ואל להלך כפי' רש"י אלעזר רב הונא
לשמעון אע"ג דשכיח טפי למיגור כחצר
דנקשה אפי' לו נפקר. ומסופות שאין:]
בתנאי (א) הוילכיהו יציר
אחרת. קלמא קשה דהשתא
בעי לאוקומי שמואל כר"ג ושמאלא לא
פסיקא לקמן כר"ג אלא נפשיה וי"ל
דקוה מתי למיגור וליטעמין:

אבל היבא דהא שבת באורי מחצית
מבעוד יום. וא"ת והיה
ספיה דשבת באורי מחצית מבעוד
יום ומיחית לקמן דפליגי וי"ל דקסבר
מחצית להבדיל מים עשירות:
ורבי ירמיה פ"ה א"א אפי' כרבה.
פירוש ויחיד אפי' בהעמדה
וא"ת מאי קרי' משהוא טעמא דלית
לכו לר' יהושע ור' עקיבא מאתן
סברות לית להו לדידהו דהדדי וי"ל
לכו לכל מקום שהוא חוץ לתחום
לר' יהושע ור' עקיבא יחל דלית
לכו לכל מקום שהוא חוץ לתחום
לזין לו אלא ד' אמות ולא מפלגי בין
דיר וסבר וספיה אכל רבה ורבי
ורא דמפלגי בין דיר וסבר וספיה
בעי שפיר מה אפי' לא אמר כמר
שמעון זה איש לו לחלק ביניהם:
כי

מי שהוציאווה פרק רביעי עירובין

היה מורד ובא. הנותן עירובו וכל לילך ממקום עירובו אלפים
וכלתה מדרתו בחצי עיר אחת שעירבו את כולה אי נמי ביו"ט: **שלא**
יעבור חסום. אלפים ממקום עירובו דרגליו דכיון דלא שבת בתוכה
לא הוה כחוס. **מטלטל.** בכל העיר והואיל וזמני שאל
יעבור את התחום דרגליו: **לאו על**
ידי וריקה. אלתה לא גורין שמה
ימשך: **לא במשיכה** לא גרסי, ומאן
דגרסי לה הכי קאמר רב הונא אמר
לך האי דקמתי מדרתו וטלטל בכל
העיר כולה במשיכה קאמר שמושך
מחון לאלפים לחון אלפים דהתם
ליכא למיגור שמה ימשך דלאו חפצו
הוא עד דמייתי ליה לגזיל וכי מייתי
ליה חו לא מפיק ליה: הכי גרסינן
אמר רב הונא היה מורד ובא וכלתה
מדרתו בחצי חצו אין לו אלא חצי חצר
להלך: דהא כלו אלפים
שלו: **אימא ים לו חצי חצר.** אותו
חצי של חצר שנתון מחומו מותר להלך
(ו) כי אורחיה והמירא אלטריךא
לשמעון ולא אסורא דליך דפגלא:
הא נמי פשיטא. דפגלא דנתון מדרתו
אית ליה: (ז) ר"ג **אמר רב הונא היה**
מורד ובא וכלתה מדרתו בחצי חצר
אין לו אלא חצי חצר: פשיטא. דהא
שמעון אית לרבי הונא דגזר שמה
ימשך: **אימא ים לו חצי חצר.** אותו
חצי חצר שנתון מחומו מותר לטלטל
כי אורחיה והמירא אלטריךא לשמעון
פשיטא. דפגלא דנתון מדרתו שרי
דלא דמי לשבת דנקשה דהתם איכא
למיסר לטלטלי דפי' נתון אלפים
משום טעמא דנפרעה דהיה דלא
נפרעה למקום האסור לה שרי
מחציתו הללו לא היו כחן מבעוד יום
והיתה אסורה לכל אדם וכשהוקפה
בשבת והועילו לזה שנתנו לאלפים
הועילו לו ולא לחון לאלפים שהיו חוץ
מתחומו והאין חוץ לאלפים לא היה
לו שום הימך אלא שום אדם הלך
היו מקום האסור ואסור אכל חצר
אין חוץ לומר זה חילוק פירעה מחצית
האסור דהא מבעוד יום חצר היה
והיה דאקמי להאי לטלטלי חוץ לאלפים
ע"י וריקה משום שמה ימשך אכל
נתון מחומו מותר לטלטל כי לא
אורחיה: **מורד לי הונא.** אע"ג
דגזר שמה ימשך: **היה מורד ובא**
וכלתה מדרתו על שפת חצרה. כנגד
שפת חצרה והיה חוץ לדמיה
וכגון שפערן כותל הבית שנשמר
מלמעלה קריה ונפערן בית לחצר
שנפניה דלא היו בית נפקר למקום
האסור: **מורד לטלטל בכל הבית.** ע"י
וריקה ואפי' שפשיטא ליתכנס תמידי
דרגליו והוא לא גורין שמה ימשך
הואיל ותקירות הבית מונעות כלומר

לחבריה
נראות כיוצאות וסומות ואיכא היכר ולא ממשיך שהרי עיניו נתון בתקרה וסימן הוא ששם כלתה
אין לו: **דלא גורין הילוך דיר וסבר.** היכר דמנוחה נכרס זו: **אטו הילוך דבעיה.** דלזין זה מחצית דהתם אין לו אלא ד' אמות
דמתן גריס פירקין נחל: ודכיר וסבר אע"ג דלא שבת באורי מחציתו מבעוד יום כדכרע אמות דמין ליה הוואל ונאונם ילא מחמומו:
ומדחיליה. דיר וסבר אטו הילוך דנקשה לא גורין: **טלטול אטו הילוך.** כגון שבת דנקשה ביו"ט שהילוך אסור לו חוץ לאלפים
דמקום שניתנו וטלטול דזריקה מותר בלא מחצית: **לא גורין.** שלא יטלטל בזריקה חוץ לאלפים אטו הילוך שמה ימשך אחר
חפצו כרס נתון ואף על גב דשבת דנקשה והקפיה נכרס (ע"ה) לא סבירא לכו כוותיה דהא לדידהו אע"ג דלא שבת באורי מחציתו שרי
בזה מיהא כרס נתון קיימי דלא גזרי' שמה ימשך אי נמי בשבת דנקשה נמי סבירא לכו כוותיה דהא דשרי ליה הכא משום
דנאנא הוא: **שני מקומות סן.** ולא דמי אדדי' דיר וסבר ים לכו מחצית דנקשה אין לה מחציה הלך לא מחצית: **אכל טלטול**
אטו הילוך. כגון שבת דנקשה ביו"ט אימא דגזרי' שלא יטלטל בזריקה חוץ לאלפים שמה ימשך אחר חפצו דהא חד מקום הוא
ולית ליה דרס נתון כלל: **אכל היכר דלא שבת.** לא היה בארבע אמות ולכא לא מישמרי בלילך אכל טלטול דזריקה לעולם אימא
לך דשרי ליה בכל הילוך וסבר בזריקה ואל גורין שמה ימשך: **הואיל וסבר.** הוואל זה ספיה בארבע אמות: **וטלטול**
מחצית ארבע ומניחתו לסוף ארבע. כלומר משאל זה חוץ לתחום לא נקט' ליה ארבע אמות דספיה כל שעה היא מהלכת
כגון ארבע אמות. לישנא אחרתא כגון שהספיה הולכת למורה והוא מהלך בתוכה מערב שהספיה מחציתו כל שעה לחון ארבע
אמותיו וקשיא לי מית הליכה אכל אס מור לראש האחר היי מישמרי ונכתמי' לא חילק רבן גמליאל בין שהוא מהלך ללד זה בין שהוא
מהלך ללד שהספיה מהלכת. והוה לשון דודי' ר' שמעון מפי הרב. ל"א כלומר כשעוקר את רגלו קודם שיניחה הספיה מולאחו מד' אמות
שלו ונכנס לחון ארבע אמות אחרות על כרחו והוה ליה כמי שהוציאווה נכרס חוץ מארבע אמותיו ונכתמי' לחון ארבע אמות אחרות
דרי' וירא אמתא: אי נמי **בקוץ מספיה לספיה.** ובאורי מחציתו של זו לא שבת לרבה אין יכול להלך (ז) צו ולרבי וירא שרי:
להבדיל

מסורת הש"ס

(א) לקמן (פ"ה ע"ה) (ב) חצר חין
דלס בית חפוש. רש"י
(ג) דכרסיה דה"ה: (ד) חצר חפוש
ח"ה ע"ה ד"ה מורה לי הונא
מפי' אחרת. (ה) פ"ה: טקט,
(ו) פ"ה: ובעל. (ז) המרחצות
דלענין מעברין ומדכיי' שם
בסוף פרקא אכל בחצר חין
למיגור כי דלמא חצי לטלטלי
בכילה ובעיר פשיטא וא"ת חצר
ח"ה (כ"ה פ"ה) רש"י.

הנהגות הב"ח

(א) נמי לאו על ידי וריקה
ורב הונא אמר לך על
ידי משיכה: (ב) רש"י ריה
אימא ים וכו' מותר להלך
ולטלטל (כ) אורחיה חסום
וי"ב פ"ה אין זה: (ג) ד"ה
אין וכו' אין יכול להלך
לזר: (ד) ח"ה ד"ה לאו וכו'
כלפי דרס באורי:

מוסף רש"י

היה מורד ובא. שבת חין
לעיר ולא היה יודע שבת חין
סמך לו ותנן פקדון מי
שפשיטא ונתקן מהו. היול
ולא היתא טונוה לך לא נכנס
לעיר אלא עד אלפים ממקום
שפשיטא והשתא למתן אלפים
פשיטא בעינתי. וכלתה
מדרתו ברי. והוא הנין מן
לענין עירובין חוץ לעיר וקשה
שבתא (פ"ה) וכו'.

רבינו חננאל (הרשב"א)

מוקפת מחציתו, ומדחיליה
אטו הילוך גזרי. טיטול
אטו הילוך נמי גזרי. ורב
הונא דאמר כוותיהו. ודחיק
מפאי דילמא כי לא גורין
רבן גמליאל ור' אלעזר
דעירי הילוך דיר אטו
הילוך דבעיה. משום דדיר
דבעיה שני מקומות ניהו.
דיר לחוד ובעיה לחוד. ולא
גזרי מקום אטו חילוך. אבל
טיטול אטו חילוך דחד
מקום הוא אטו חילוך דחד
מקום הוא אטו חילוך דחד
מקום ימשך אחר חפצו הכי
נמי דגזרי. ור' יהושע ור'
עקיב נמי מפאי דמשום
דבעיה חוץ, דילמא משום
דסבין כי אמרינן כל העיר
כדי' אמות דמאי חילוך דשבת
באורי מחציתו מבעוד יום,
אבל היבא דלא שבת באורי
מחציתו מבעוד יום כגון
האי שנתנוהו בזה היום חסום
בשבת אין לו אלא ר' אמת,
ולא משום דגזרי חילוך
דיר אטו חילוך דבעיה. וכן
טיטול אטו חילוך נמי לא
גזרי. ולא קאמ רב דרב
הונא בר נתן. אמר רב הלכה
כרבן גמליאל בריה דסתר
וספיה שמתלך בריה דסתר
וישמואל אבי הלכה כסוות
וספיה כלבד ששהלך את
כילה. מאי טעמא. רבה
אמר הוואל ורשבת באורי
מחציתו מבעוד יום. שהרי
הוא יושב מערב שבת בזה
הספיה. ר' דרס אמת הוואל
וספיה וטלטול מחון ארבע
ופתחתי לסוף ארבע. ולעולם
לא עקר ונתיב חוץ לארבע
אמות. ואמרין מאי בינייהו.
איכא בינייהו שפשיטא דפשי
דירא. לרבה אמר לר'
היה מורד. אי נמי בקוץ
מספיה לטלטל לרבה
דאמר הוואל ולא שבת
באורי מחציתו מבעוד יום
אמרי. האי נמי דקסן
לאו באורי נמי מחציתו
שבת דהא מספיה אחרת
קפי'. (ו) וירא מורה.

